Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10 6211
DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992 6201
BZ Maastricht

Aan de dames en heren, leden
van de gemeenteraad

ONDERWERP	DATUM	BIJLAGEN
voortgangsrapportage XONAR en Taskforce	11 september 2024 Verzonden 11-09-2024	1
BEHANDELD DOOR	TELEFOONNUMMER	ONZE REFERENTIE
		2024.03076
E-MAILADRES	FAXNUMMER	UW REFERENTIE
		--

Raadsinformatiebrief

Geachte raadsleden,
Sinds de zomer van 2023 wordt door een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van XONAR, het projectteam van de gemeenten, de regievoerder en jeugdautoriteit tweewekelijks de voortgang van het herstelplan van XONAR gemonitord. Na de ondertekening van de brief met voorwaarden voor de financiering van het herstelplan is daar een maandelijks bestuurlijk monitoringoverleg aan toegevoegd. In deze voortgangsrapportage informeer ik u over de stand van zaken per eind augustus 2024.

Evaluatie van de stand van zaken

XONAR heeft het afgelopen jaar een forse sanering doorgevoerd en gewerkt aan financieel herstel. Daar zijn goede stappen in gezet. Tegelijkertijd moet ook worden vastgesteld dat het totale pakket van maatregelen voor een duurzaam herstel zoals voorgesteld in het herstelplan, nog niet is gerealiseerd. Het herstel is ongewijzigd fragiel en er is een aantal forse risico's waarvan de verwachting is dat XONAR die niet binnen de eigen exploitatie kan oplossen.

Wij hebben het Due Diligence rapport dat is opgesteld in verband met de voorgenomen fusie van XONAR met Mondriaan gelezen. Het rapport levert geen nieuwe gezichtspunten op. Het rapport bevestigt wel ons beeld dat ondanks de voortgang die XONAR laat zien, er nog geen sprake is van duurzaam herstel.

Na 2 mislukte fusie trajecten is de inschatting van de gemeenten dat de kans zeer gering is dat zich nog een derde mogelijkheid voor een fusie zal voordoen. XONAR ziet wel nog mogelijkheden en heeft contacten gelegd met mogelijke fusiepartners. Fusie is volgens het herstelplan essentieel voor duurzaam herstel.

Wij zijn dit hersteltraject met XONAR ingegaan voor de continuïteit van de jeugdzorg voor de kinderen in onze jeugdregio. Gemeenten en zorgaanbieders hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarom is met XONAR afgesproken dat een verkenning wordt gedaan naar opschaling in het draaiboek naar trede 4 of 5. Wij richten ons hiervoor gezamenlijk met een verzoek aan de jeugdautoriteit. Opschaling in het draaiboek moet de gemeenten in de positie brengen om beter regie te kunnen voeren op toekomstige ontwikkelingen. Tegelijkertijd willen wij XONAR de kans geven om aan te tonen dat duurzaam herstel wel realistisch is. Op basis van de verkregen inzichten wordt over 3 maanden een definitief besluit genomen over het vervolg.

Voortgang monitoring

De **sturing op de KPI** voor productiviteit, bedbezetting, normering inzet formatie, geen beschikking geen zorg en ziekteverzuim geeft een stabiel beeld. De progressie stokt echter. Dat wringt met name bij de verbetering van de productiviteit omdat die nodig is voor een kostendekkende exploitatie. De resultaten zijn nog niet zichtbaar in de cijfers.

De **sturing op risico's** via het risicoregister vinden wij onvoldoende. De gemeenten schatten een aantal risico's die bedreigend kunnen zijn voor de continuïteit hoger in dan XONAR en willen die vertaald zien in de liquiditeitsprognose en/of de exploitatie. Daarover zijn nu opnieuw afspraken gemaakt met XONAR. In de bijlage vindt u een samenvatting van het risicoregister per 15-8-2024.

De **liquiditeitsprognose** is verbeterd ten opzichte van enkele maanden geleden. Er zijn op dit moment geen acute liquiditeitsproblemen. De liquiditeit blijft echter ongewijzigd zwak. De liquiditeitsprognose voor 2025 is gebaseerd op een theoretisch rendement van 2%. Onze inschatting is dat dit rendement niet realistisch is. Daarom hebben wij XONAR gevraagd de liquiditeitsprognose te baseren op het begrootte en gerealiseerde rendement in de exploitatie. Verder is met XONAR afgesproken dat met ingang van de volgende rapportage de risico's in de vorm van scenario's worden toegevoegd aan de liquiditeitsprognose.

In de vorige RIB is gemeld dat wij indringend met XONAR hebben gesproken over de risico's rond het **onderhoud van het vastgoed**. Wij hebben een extern bureau gevraagd het onderhoudsplan van XONAR voor een periode van 10 jaar door te rekenen op een onderhoudsniveau vergelijkbaar met de gemeentelijke gebouwen. Daarnaast is gevraagd voor een inschatting van de kosten voor verduurzaming. Uit de rapportage blijkt dat de kosten van groot onderhoud en verduurzaming in de eerste jaren fors hoger zijn dan het beschikbare budget. In de jaren daarna is er wel ruimte in het budget. Wij hebben XONÃR gevraagd via een investeringsplanning en meerjarenbegroting inzichtelijk te maken hoe het knelpunt kan worden opgelost.

Taskforce Duurzaam Zorglandschap

Op 5 september jl. heb ik samen met de wethouder jeugdzorg van Venlo met de ambtelijke top van de directie Jeugd van het ministerie van VWS gesproken over de voortgang van de taskforce. Daarbij is onder meer aandacht gevraagd voor de volgende zaken.

De gemeente Maastricht heeft in de taskforce ingebracht dat het systeemprobleem dat aan de basis ligt van de problemen in het zorglandschap moet worden aangepakt. Gemeenten kunnen geen invloed uitoefenen op keuzes van zorgaanbieders over fusies of fundamentele keuzes in de bedrijfsvoering. Als het mis gaat fungeren de gemeenten aan de achterkant wel als vangnet. In onze nieuwe contracten is wel reeds opgenomen dat zorgaanbieders aan de gemeenten toestemming moeten vragen voor voorgenomen verandering in de structuur van de onderneming, waaronder fusie en overname. Dat blijkt in de praktijk onvoldoende. Bij woningcorporaties is de positionering van de gemeenten veel scherper. Invloed aan de voorkant en geen vangnet aan de achterkant. De advisering van de taskforce dient zich daarom niet alleen te richten op de gemeenten maar ook op de beleidsmakers bij het ministerie etc. De oplossing van het systeemprobleem aan de basis dient van daar te komen.

DATUM
11 september 2024

Als onderdeel van de lessen in het XONAR dossier is bij de behandeling van het herstelplan aan de raad gemeld dat een Early Warning System (EWS) wordt opgezet aan de hand waarvan jeugdhulpaanbieders bij potentiële problemen eerder dan voorheen het geval was onder ‘bijzonder beheer’ kunnen brengen. De jeugdregio wil daartoe de deelname aan het bestaande EWS van Jeugdautoriteit verplicht stellen voor gecontracteerde zorgaanbieders. Deelname aan het EWS is nu nog op vrijwillige basis. Het ministerie heeft toegezegd dat deze verplichting is opgenomen in een wetsvoorstel. Vooruitlopend daarop wordt deelname aan het EWS door de jeugdregio reeds opgenomen als verplichting in de voorwaarden voor contractverlengingen of contractvernieuwingen.

Hoogachtend,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap

Raadsinformatiebrief

Risico's en risicobeheersing
Stand per 15-8-2024

In onderstaand overzicht wordt onderscheid gemaakt tussen risico's in het herstelplan, risico's in de bedrijfsvoering met een relatie naar het herstelplan en risico's in de bedrijfsvoering.

Status: reeds opgeloste risico's zijn groen. Openstaande/onderhanden risico's zijn oranje. Risico's zonder voortgang zijn rood.

#	risico	oorzaak	gevolg	beheersmaatregelen	risico beheersing	status
	Risico's in herstelplan					
1	Vertraging rendabel maken Leefhuizen	Afhankelijkheid andere partijen	Bij onrendabele exploitatie verplichting tot afstoten	Leefhuizen zijn rendabel door sturing op bezetting en productiviteit medewerkers. Het risico vervalt.	XONAR	Opgelost 07122023
2	Operationeel herstel € 1,6 mln. wordt niet gerealiseerd	Vertraging, verkeerde inschatting potentieel, etc.	Tekort in exploitatie	Sturen op operationeel herstel. Het risico vervalt.	XONAR	Opgelost 07122023
3	Onvoldoende voorschotten financiële steun gemeenten	Ontoereikende verantwoording	Liquiditeitsproblemen	Sturen op sluitende verantwoording. Rapportages aangepast. Declaraties van voorschotten worden na toetsing door gemeenten voldaan.	XONAR en gemeenten	Opgelost 01032024
4	Kosten verzuim	Onvoldoende voortgang afbouw verzuim	Vertraging uitvoering herstelplan. Hogere kosten dan verwacht	Actief sturen op afbouw verzuim. Training leidinggevenden. Maandelijkse rapportage op voortgang in monitoringoverleg laat zien dat verzuim daalt.	XONAR	Onderhanden

5	Kosten onderhoudsplan (MJOP) hoger dan ingeschat	MJOP geeft onvoldoende inzicht in kosten noodzakelijk groot onderhoud	Negatief effect op liquiditeit. Groot onderhoud en verduurzaming kunnen niet volledig worden uitgevoerd	In opdracht van de gemeenten is het door XONAR opgestelde MJOP beoordeeld op realiteitsgehalte. Uit de review blijkt dat de onderhoudskosten te laag zijn ingeschat. XONAR vangt dit voor de korte termijn op door een aantal bezuinigingen en faseren van onderhoud. Voor de langere termijn is dat echter geen oplossing. XONAR is gevraagd	XONAR	Onderhanden

				meerjarig in beeld te brengen hoe het knelpunt kan worden opgelost.		
	Risico's bedrijfsvoering met relatie naar herstelplan					
6	Bij Mutsaers gedetacheerde medewerkers krijgen geen dienstverband en komen retour.	Onrendabele exploitatie bij Mutsaers	Boventallig personeel en 1,4 mln. ongedekte kosten	Sluitende afspraken met Mutsaers over voorwaarden detachering. Het risico vervalt.	XONAR	Opgelost 31122023
7	Boventalligheid door verbetering van de productiviteit.	Hetzelfde werk doen met minder medewerkers	Boventallig personeel en 590k ongedekte kosten	Wijzigingsvoorstel om onderbesteding in herstelplan in te zetten als dekking voor extra transitiekosten goedgekeurd. Het risico vervalt.	XONAR	Opgelost 14122023
8	Tijdelijke voortzetting zorg voor een aantal JENS-cliënten in 2024	Onvoldoende medewerkers stappen over naar JENS	Voortzetting verliesgevende zorg. Raming max 114k	Wijzigingsvoorstel om onderbesteding in herstelplan in te zetten als dekking voor extra kosten goedgekeurd. Het risico vervalt..	XONAR	Opgelost 14122023
9	Sanctie door JENS als niet volledig wordt voldaan aan voorwaarden overdracht zorg.	XONAR kan niet voldoen aan voorwaarden ontvlechting	JENS legt contractueel overeengekomen boete op. Risico PM.	Tijdelijke voortzetting zorg voor een aantal JENS-cliënten in 2024. Het risico vervalt.	XONAR	Opgelost 14122023
	Risico's bedrijfsvoering					

10	Omzetverlies als aanbestedingen Crisishulp, VO&H en COA niet aan XONAR worden gegund.	Marktwerking bij aanbestedingen	Omzetverlies, boventalligheid personeel, lagere dekking overhead, mogelijk exploitatieverlies. Risico PM	Sturen op kwalitatief goede inschrijvingen. Aanbesteding COA Is intussen gegund.	XONAR	Onderhanden, periode Q1 t/m Q3 2024.
11	Discussie met toegangen over de intensiteit van de te leveren zorg en het tarief dat wordt vergoed.	Beoordeling noodzakelijke zorg	Omzetverlies, boventalligheid personeel, lagere dekking overhead, exploitatieverlies. Risico PM	Overeenstemming over noodzakelijke zorg en passende tarieven. Goedkeuring voor toegepaste zorg. Het risico vervalt.	XONAR en gemeenten	Opgelost 01032024
12	Indexatie CAO is hoger dan de indexering op basis van landelijke OVA-richtlijnen.	Landelijke loon ontwikkeling	700k door onvoldoende compensatie in contractuele indexering tarieven door gemeenten.	Verwerkt in begroting 2024. Risico is inmiddels een feit.	XONAR	Geen risico maar een feit.
13	Niet voldoen aan Social Return verplichting 20222	Onvoldoende medewerkers uit doelgroepen	Boete 258K	Intussen is aan de verplichting voldaan. Het risico vervalt.	XONAR	Opgelost 07122023
14	Lagere instroom nieuwe cliënten behandeling en begeleiding door minder toewijzing zorg via toegangen.	Minder verwijzingen	Omzetverlies, boventalligheid personeel, lagere dekking overhead, exploitatieverlies. Risico PM	Het gaat om een bredere trend die zichtbaar is bij alle zorgaanbieders in de jeugdregio. 90% van de zorgaanmeldingen bij combinatie Initiatief Jeugdhulp Zuid-Limburg (IJZ) waar XONAR onderaannemer is verloopt via de toegangen. Onderzoeken wat de oorzaak is van de lagere instroom.	XONAR	Geen risico maar een feit. Niet beïnvloedbaar.

15	Bevoorschotting wijzigt van volledige betaling vooraf naar betaling in termijnen voor feitelijk geleverde zorg	Risicobeheersing door Initiatief Jeugdhulp Zuid Limburg (IJZ)	Ontoereikende liquiditeit met ingang van eind Q2 2024. Risico 2,5 mln.	Garantie van gemeenten aan IJZ met een looptijd van 1 jaar. Eind 2024 opnieuw beoordelen.	XONAR en gemeenten	Opgelost 01032024
16	Kosten hack	Reconstructie databases na hack	Niet geraamde kosten. Schatting kosten is 200k	Zo hoog mogelijke effort tegen zo laag mogelijke kosten. Risico is een feit.	XONAR	Opgelost 01032024